

Arkkâpispe Tapio Luoma sahâvuáru Sämmiliih kirhoost -haavâ immeelpalvâlusâst Turku tuámukirhoost 8.5.2025

Ristâlii olmoošibárdâs váimusist lii ibárdâs jyehi ulmust iälulâžžân, mon rähisteijee Immeel lii ráhtám. Suu olmoošárvu ij vuáđuduu etnisii tuáváážân, kulttuurân, liškeiivnán, suhâpiälán, seksuaallii sundešumán, aalmuglâšvuotân teikâ eres jiešvuodáid, moh kovvejuh ulmui sierâlágánvuodâ. Olmooš lii mávsulâš, tastko sun lii Immeel kove; ton Immeel, kote lii ráhtám oles maailmubâlâšvuodâ já kote jieš šoodâi olmožin Jeesus Nasaretliist. Jyehi ulmuu luovâthánnáá áárvu kalga ain já puoh tiilijn kunnijättid já piäluštid.

Vaidâlitteht taat ij lah ain lamaš čielgâs ubâ kirhoin ige eres ristâliijn já oskoldâhliijn siärvusijn. Täst Suomâ evangellâš-luterlâš kirkkogin ij finniij putes pápárijd. Tot, ete mij ep lah áppádâm toimâđ ristâlij árvuidân mielđ, puátá oovdân meid koskâvuodâst sâmiaalmugân, Euroop union kuávlu áinoo algâaalmugân.

Mun lam vises tast, ete mii evangellâš-luterlâš kirkko lii tuodâi šoddâm tiäđulâžžân jieijâs uásist sâmmilij kuáttá tábáhtum puástulattiimijn, moh láá puáttám oovdân Sämmiliih kirhoost -haavâ já tađe ovdil porgum pargo ohtâvuodâst.

Sämmiliih kirhoost -haahâ lii lamaš merhâšittee lăvkki já pargo taan katâmâš já sovâdâttâm tavo palgást. Kirhoost láá porgâm sâmmilij pargei já siärvus vievâst aktiivlávť pargo ton oovdân, ete moonnâm ääigi puástulattiimeh já ráhtusliih sudoh já meid tááláá ääigi puástuvuodah puáđáččii uáinusân.

Haavijn kollim, moonnâm já táálái puástulattiimij uáinusân pyehtim já ibárdâs lasettem láá lamaš tehálâš uási Sämmiliih kirhoost -haavâst. Sovâdâttâm váátá mist kirkkon tom, ete puátteevuodâst mij toimâp pyerebeht.

Mij halijdep čonâdâttâđ epivuoigâlâšvuodâi vuoigiimân. Mii kirho pispeh loheh onne váldusijd haavâst miäruštállum uulmijn já jotkâtoomân, maid pispijčuákkim lii tuhhiittâm já moh láá onne oovdânpuohtum meid kirholâščuákkimân. Mij lep kirkkon čonâdâttâm táid toimáid já ulmijd, moi mielđ mij halijdep nanodiđ oovtâviärdásii sajattuv já uásálâšvuodâ kirhoost.

Haavijn kollim já epivuoigâlâšvuodâi vuoigim lasseen haavâst lii pajedum oovdân skenjkâi juhлом. Sämmlilii kulttuur já vuoinâlâšvuodâ oinum já kullum mii kirhoost lii skenjkâ, mii riggod oles kirho. Taat skenjkâ ličij pyeri oinuđ puoh rigesvuodâstis ain nanosubbooht mii kirho aargâst já poosijn. Mist láá ennuv, maid pyehtip oppâđ algâaalmugij já luándu koskâvuodâst, ärbitiäđuin já -tááiduin, moh láá sirdâšum suhâpuolvâi salvânist ovdâskulij. Tuáivu mielđ taat salvân juátkoo ain puáttee suhâpuolváid skenjkân.

Merhâšittee läävhih kirho tooimâst láá lamaš kirho sämmilâšpargo viirgij vuáđudem sehe sämmilâšpargo ráđádállâmkode vuáđudem pargo toorján ive 2009. Oulu pispe Samuel Salmi oovdânpyehtim addâgâsân áánum sämmilijđ ive 2012 lâi merhâšittee muddo mii kirho já sämmilij koskâvuodâ ovdánmist. Meid tááláš Oulu pispe Jukka Keskitalo lii servâm suu oovdâstjottee addâgâsân ánumân ive 2022 já ovdedâm Sämmiliih kirhoost -haavâ algâtem.

Oovtâst sâmisivrusijn uárnejum tilâlâšvuodah, main sâmikuávlv hävdienâmijn nälitutkâmušâi várás koivum uámikkâsâi pasâttâsah láá macâttum enâmân, láá lamaš teháliih haavij piállás písánem já katâmâš čäittim tilâlâšvuodah.

Onne Suomâ evangellâš-luterlii kirho pispeh já kirholâščuákkim merideijeeh seervih taan tilâlâšvuodâst ovdebij tábáhtusâi kuálusân, mast keevâtlj toimâiguin lep halijdâm čäittid, ete mii kirkko haalijđ peessâđ sovâttum tilán sâmiaalmugijn. Siämmâst mij oovdânpyehtip tuoivuu, ete sämmilii kulttuur já sämmilii evangeliumtulkum aarnih puávtáččii puátteevuodâst-uv ain eenâb riggodid oles kirho já ete kirho sämmilâšpargo kavnáččij saajees mii kirho pisovâi ráhtusij puoh taasijn.

Pyeri kiirkon čokkânâm servikodde. Mun oovdânpuávtám oles Suomâ evangellâš-luterlii kirho já ton puoh pispij peeleeest addâgâsân áánum sâmiaalmugân.

Mij lep kirkkon vuálgám kriittâlii jieštutkâm já katâmâš pálgá oolâ. Kirhostân mij lep pisánâm suogârdâllâđ historjá já meid taan ääigi tile koskâvuodâst sâmmilijđ já lep iberdâm, ete mij lep lattim puástud sâmmilij kuáttá.

Suomâ evângellâš-luterlâš kirkko ij lah kunnijâttám sâmmilij jiešmeridemvuoigâdvuodâ.

Mij kaattâp taam tii já Immeel oovdâst já áánnup sâmiaalmugist addâgâsân.

Kirkkon mij ep lah kohtâlâm sâmmilijđ tego aldaulmuid kalga kohtâliđ sii olmoošáárvu mušten já sii áinookiärdásâšvuodâ Immeel kovveen áárvust anen.

Mij kaattâp taam tii já Immeel oovdâst já áánnup sâmiaalmugist addâgâsân.

Suomâ evângellâš-luterlâš kirkko ij lah kunnijâttám sâmmilij aalmuglii identiteet já kulttuur. Ko mij lep uásálistám staatâ já ohtsâškode toimáid, te mij lep jieččân uásild tuárjum sâmmilij vâldiaalmugân suddâluttem já sii kielâ já kulttuur lappum. Mij lep toimâm vuovijguin, moi tááhust sâmmiliih láá čiehâm já joba hepânâššâm jieijâs kulttuur já identiteet.

Mij kaattâp taam tii já Immeel oovdâst já áánnup sâmiaalmugist addâgâsân.

(Joskis puudâš)

Kulos sâmiaalmug taam addâgâsân áánnum. Liävvus tot tuodâštus mii kirho katâmist já haalust tuárjud sâmiaalmug Suomâst já Suomâ evângellâš-luterlii kirhoost.